

תיקון לתקן חשבונאות ישראלי מספר 22 (מעודכן 2017) מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה

התיקון עוסק בנושאים הבאים:

- צמצום פערי התקינה בנוגע למכשירים פיננסיים בני מר ומכשירים אשר מטילים על הישות מחויבות להעביר לצד אחר חלק יחסי מהנכסים נטו של הישות בעת פירוק.
- סיווג חוזים אשר יסולקו או עשויים להיות מסולקים במכשיריה ההוניים של הישות.
- ביטול הנחיות שהיו קיימות בנוגע לטיפול בהנפקה של חבילת ניירות ערך.
- צמצום דרישות הגילוי לחברות שאינן מכינות את דוחותיהן הכספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים.

רקע

ביום 23 באפריל 2017 פרסם המוסד הישראלי לתקינה את תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017), תקן אשר פורסם לראשונה בשנת 2005 והתבסס על תקן חשבונאות בינלאומי מספר 32, מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה (2003) התקן קובע את כללי ההצגה של המכשירים הפיננסיים והגילוי הנאות הנדרש בגינם. התקן לא דן בכללי ההכרה והמדידה למכשירים פיננסיים. התיקון בתוקף החל מ-1 בינואר 2017.

עיקרי התיקון

להלן עיקרי השינוי בין תקן חשבונאות מספר 22 (2005) לבין תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017):

1. בתיקון הנוכחי של תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) הוחלט לצמצם את פערי התקינה מול התקינה הבינלאומית בנוגע למכשירים פיננסיים בני מר ומכשירים אשר מטילים על הישות מחויבות להעביר לצד אחר חלק יחסי מהנכסים נטו של הישות בעת פירוק. בתקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) נקבע כי המכשירים הנ"ל יסווגו כמכשירים הוניים בעוד שטרם התיקון הם סווגו כמכשירי התחייבות, זאת בכפוף לעמידה בתנאים המופיעים בסעיפים 16א-16 בתקן

- חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017). בכך צומצם כמעט במלואו הפער הקיים בנושא בין התקינה הבינלאומית לבין התקינה הישראלית.
2. הושמטה ההתייחסות לחוזים אשר יסולקו או עשויים להיות מסולקים במכשיריה הונויים של הישות תחת ההגדרות של נכס פיננסי והתחייבות פיננסית, כך שלפי התקן המעודכן ל-2017 חוזים אלו יסווגו כמכשירים הונויים. זאת משום שבהתאם למסגרת החשבונאית, כאשר ישות אינה נדרשת להקריב משאבים כלכליים לסילוק המחויבות והסילוק הוא במניות הישות אין מדובר בהתחייבות אלא במכשיר הוני, ללא קשר לכמות המניות אם היא קבועה או משתנה.
3. בוטלו הנחיות בנושא הנפקת חבילה של ניירות ערך לגבי אופן הקצאת העלות לרכיבים השונים של החבילה.
4. היות והפרסום הקודם של התקן התרחש בשנת 2005, חלה חובת היישום הן על חברות ציבוריות והן על חברות פרטיות. לאור העובדה שבעת עדכון התקן בשנת 2017 רק חברות שאינן מכילות את דוחותיהן הכספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים נדרשות ליישמו, בוצעו בתקן תיקונים נוספים וצומצמו דרישות גילוי.

להלן ההבדלים העיקריים בין תקן חשבונאות מספר 22 (2005) לבין תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017):

מהות ההבדל	תקן חשבונאות מספר 22 (2005)	תקן חשבונאות מספר 22 (2017)
הגדרה של נכס פיננסי והתחייבות פיננסית	תחת הגדרות נכס פיננסי והתחייבות פיננסית נכללה התייחסות לחוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה הונויים של הישות.	כאשר ישות אינה נדרשת להקריב משאבים כלכליים לסילוק המחויבות אין מדובר בהתחייבות. לפיכך, לא נכללת יותר ההתייחסות לחוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה הונויים של הישות תחת ההגדרות של נכס פיננסי והתחייבות פיננסית.
סיווג הזכויות המונפקות למשקיעים בישויות השקעה	זכויות אלו סווגו כהתחייבות.	[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) סעיף 11] במהותן משקפות זכויות אלה את זכויות המשקיעים בגופים ולפיכך בתנאים מסוימים הן מהוות הון עצמי וכך יסווגו. טיפול זה עולה בקנה אחד עם התקינה הבינלאומית.
סיווג מכשירים פיננסיים בני מכר ומכשירים אשר מטילים על הישות מחויבות להעביר לצד אחר חלק יחסי מהנכסים נטו של הישות	קיום הזכות של המחזיק למכור חזרה את המכשיר למנפיק תמורת מזומן או נכס פיננסי אחר, משמעותה שהמכשיר הוא מכשיר הכולל זכות מכר ומקיים את הגדרת <u>התחייבות פיננסית</u> .	מכשירים אלו יסווגו כמכשירים הונויים בתנאי שהם מקיימים את התנאים בסעיפים 16א-16.
הנפקת חבילת ניירות ערך	התמורה שהתקבלה מהנפקת החבילה יוחסה למרכיבי החבילה השונים לפי שוויים ההוגן. השווי ההוגן של המרכיבים נקבע בהתבסס על מחירי השוק של ניירות הערך.	ההוראות בנושא הנפקת חבילה של ניירות ערך הושמטו בתקן חשבונאות מספר 22 (2017). לעומת זאת, הוראות בדבר פיצול התמורה בגין מכשיר פיננסי מורכב התווספו בסעיפים 28-32, לפיהן התמורה מוקצת תחילה לרכיב ההתחייבות

[תקן חשבונאות מספר 22 סעיף 15 ב]
 הפיננסית (על ידי מדידת השווי ההוגן של התחייבות דומה שאין לה רכיב הוני) והיתרה מיוחסת למכשיר ההוני. בכך הושגה עמידה בקנה אחד עם הוראות תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.

גילויים

דרישות גילוי - כללי

דרישות הגילוי נכללות בסעיפים 51-56, 95א-95ג. מדובר בדרישות גילוי מצומצמות בצורה משמעותית לעומת הדרישות בתקן חשבונאות מספר 22 שלפני תיקונו.

דרישות הגילוי נכללות בסעיפים 51-95 בתקן. מדובר בדרישות גילוי נרחבות, בין היתר בנושאים הבאים:

- מדיניות ניהול סיכונים ופעילויות גידור.
- מדיניות חשבונאית בנוגע למכשירים פיננסיים.
- שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

דרישות גילוי כאשר ההצגה של מכשיר פיננסי בדוח על המצב הכספי שונה מצורתו המשפטית של המכשיר

בתקן מצוין כי רצוי שהישות תכלול בביאורים לדוחות בדבר מהות המכשיר.

התקן מחייב ישות לכלול בביאורים לדוחות הכספיים הסבר בדבר מהות המכשיר.

[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) סעיף 52]

[תקן חשבונאות מספר 22 סעיף 64]

קיימת דרישה למתן גילוי בנוגע לסיכון אשראי בלבד במתכונת מצומצמת.

קיימת דרישה למתן גילוי נרחב אודות סיכון שיעור ריבית (סיכון שווי הוגן בגין שיעור ריבית וסיכון תזרים מזומנים בגין שיעור ריבית). וסיכון אשראי.

[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) סעיף 54 (ג)]

[תקן חשבונאות מספר 22 סעיפים 67-85]

דרישות גילוי בדבר סיכונים

להלן ההבדלים העיקריים בין תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) לבין תקן חשבונאות בינלאומי IAS 32:

מהות / נושא ההבדל	תקן חשבונאות בינלאומי IAS 32	תקן חשבונאות מספר 22 - מעודכן לשנת 2017
תחולה		
תמורה מותנית בצירוף עסקים	בתחולת IAS 32 ובתחולת IFRS 7.	אינה בתחולת התקן.
חוזי ערבות פיננסית	IAS 32 ו- IFRS 7 כוללים אמירה מפורשת כי הם חלים על חוזי ערבות פיננסית, אם המנפיק מיישם את IAS 39 להכרה ולמדידה של חוזים אלה.	[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) סעיף 4(ג)] אינם בתחולת התקן.
	IAS 32 סעיף 4 (ד), IFRS 7 סעיף 3 (ד).	

הגדרות

<p>הגדרה זהה לתקינה הבינלאומית, ללא התייחסות לחוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה ההוניים של הישות, מאחר וכל זמן שמדובר בחוזה אשר יסולק במכשיריה ההוניים של הישות (אין דרישה ל- fixed for fixed), הרי שמדובר במכשיר הוני מאחר והישות לא נדרשת להקריב משאבים כלכליים.</p> <p>[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) סעיף 11]</p>	<p>הגדרה זהה לתקינה הישראלית, למעט התייחסות לחוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה ההוניים של הישות.</p> <p>IAS 32 סעיף 11 (סעיף (ד) להגדרת "נכס פיננסי")</p>	<p>נכס פיננסי</p>
<p>הגדרה זהה לתקינה הבינלאומית, ללא התייחסות לחוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה ההוניים של הישות.</p> <p>[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) סעיף 11]</p>	<ul style="list-style-type: none"> הגדרה זהה לתקינה הישראלית, למעט התייחסות לחוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה ההוניים של הישות. טיפול חשבונאי בהנפקת זכויות במטבע חוץ באופן יחסי לכל הבעלים הקיימים. 	<p>התחייבות פיננסית</p>
<p>הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת.</p> <p>[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) סעיף 11]</p>	<p>המחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה (ראה תקן דיווח כספי בינלאומי 13 מדידת שווי הוגן).</p> <p>בהגדרה יש שימת דגש לכך שהשווי ההוגן הוא בראיית משתתפים בשוק ושהוא, ככלל, אינו ספציפי לישות.</p> <p>IAS 32 סעיף 11</p>	<p>שווי הוגן</p>
<p>אין התייחסות.</p>	<p>לצורך בחינת העמידה בתנאי ה"קבוע עבור קבוע" (fixed for fixed), זכויות, אופציות, או כתבי אופציה לרכישת מספר קבוע של מכשיריה ההוניים של הישות תמורת סכום קבוע במטבע כלשהו הם מכשירים הוניים אם הישות מציעה אותם באופן יחסי לכל הבעלים הקיימים מאותו סוג של מכשיריה ההוניים הלא נגזרים.</p> <p>IAS 32 סעיף 16 (ב(ii))</p>	<p>התחייבויות והון הנפקת זכויות</p>
<p>לא נכללת ההתייחסות לחוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה ההוניים של הישות.</p>	<p>נכללת ההתייחסות לחוזה אשר יסולק או עשוי להיות מסולק במכשיריה ההוניים של הישות.</p> <p>IAS 32 סעיף 16א(ד)</p>	<p>מכשירים בני מכר</p>

[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017)
סעיף 16א(ד)]

תוספת מימוש ומחיר המרה הנקובים בסכומים צמודי מדד או במטבע חוץ

בהתאם להגדרת התחייבות פיננסית, מכשיר נגזר, אשר יסולק או עשוי להיות מסולק שלא בדרך של החלפת סכום קבוע של מזומן או נכס פיננסי אחר בתמורה למספר קבוע של מכשיריה ההוניים של הישות יסווג כהתחייבות פיננסית. הצמדה של סכום קבוע לבסיס כל שהוא פוגמת בהתקיימות סכום קבוע.

[IAS 32 סעיף 11]

מניות באוצר

הצגה

אין התייחסות מפורשת להצגת מניות באוצר כרכיב נפרד בהון. [IAS 32 סעיף 33]

קיימת דרישה שמניות באוצר תוכרנה כרכיב נפרד בהון העצמי עד לפקיעת המכשירים.

[תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017)
סעיף 33]

החזקה עבור אחרים

כאשר ישות מחזיקה בהונה עבור אחרים, לדוגמה – מוסד פיננסי המחזיק בהונו עבור לקוח, יש יחסי סוכנות וכתוצאה מכך החזקות אלו אינן נכללות בדוח על המצב הכספי של הישות.

[IAS 32 סעיף 36א]

גילויים

דרישות גילוי

תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) (סעיפים 51-56 ו-95-א-95) קובע דרישות הגילוי העיקריות בתקינה הישראלית לגבי מכשירים פיננסיים. כמו כן, IFRS 13 (סעיפים 91-93(א)-(ח) ו-94-99) קובע דרישות גילוי נוספות בדבר מדידות שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

תקן חשבונאות מספר 22 (מעודכן 2017) (סעיפים 51-56 ו-95-א-95) קובע דרישות הגילוי העיקריות בתקינה הישראלית לגבי מכשירים פיננסיים. ג"ד 33 (סעיף 3.9) כולל דרישות גילוי מצומצמות לגבי ניירות ערך סחירים.

מועד תחילה והוראות מעבר

התקן החדש יישום בדרך של יישום למפרע לגבי תקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 או לאחריו. יישום מוקדם מותר.

אנו עומדים לרשותכם בכל הסבר נוסף שיידרש.

אין להסתמך על תוכן חוזר זה ו/או לעשות בו שימוש כלשהוא מבלי לקבל עצה מקצועית מתאימה
שכן אין מטרת החוזר אלא להסב את תשומת הלב לאמור בו.

www.deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, tax, consulting, and financial advisory services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in 150 countries and territories, Deloitte brings world-class capabilities and high-quality service to clients, delivering the insights they need to address their most complex business challenges. Deloitte's more than 225,000 professionals are committed to becoming the standard of excellence.

Brightman Almagor Zohar & Co. (Deloitte Israel) is the member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited in Israel. Deloitte Israel is one of Israel's leading professional services firms, providing a wide range of world-class audit, tax, consulting, financial advisory and trust services. Through 83 partners and directors and approximately 1000 employees the firm serves domestic and international clients, public institutions and promising fast-growth companies whose shares are traded on the Israeli, US and European capital markets.

© 2017 Brightman Almagor Zohar & Co. Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.